ПрАТ «ВНЗ «МІЖРЕГІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ УПРАВЛІННЯ ПЕРСОНАЛОМ»
Навчально-науковий інститут психології та соціальних наук
Кафедра іноземної філології та перекладу

ЗАТВЕРДЖУЮ Директор Навчально-наукового інституту психології та соціальних наук _____ Яна РАЄВСЬКА «28» серпня 2025 р.	**СХВАЛЕНО** на засіданні кафедри іноземної філології та перекладу Протокол № 1 від «27» серпня 2025 р. Завідувач кафедри _____ Іван БАХОВ

МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ ДО САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ ЗДОБУВАЧІВ З НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ «ПЕРЕКЛАД ХУДОЖНЬОГО ДИСКУРСУ»

Галузь знань:	В Культура, мистецтво та гуманітарні науки
Спеціальність:	В11 Філологія (спеціалізація В11.041 Германські мови та літератури (переклад включно), перша – англійська)
Рівень вищої освіти:	другий (магістерський) рівень
Освітня кваліфікація:	магістр філології
Освітньо-професійна програма:	Англійська мова і література (друга мова – німецька)

Київ – МАУП – 2025

Вступ

Методичні рекомендації розроблено для здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти спеціальності В11 «Філологія» освітньо-професійної програми «Англійська мова і література (друга мова – німецька)» з метою організації та методичного супроводу самостійної роботи з навчальної дисципліни «Переклад художнього дискурсу» (ВК 2.6).

Загальний обсяг дисципліни становить 4 кредити ЄКТС (120 год.), з них самостійна робота – 86 год. (72 % загального обсягу). Самостійна робота є невід'ємною складовою освітнього процесу: вона забезпечує опрацювання теоретичного матеріалу, закріплення й поглиблення знань і вмінь, набутих на лекційних і практичних (семінарських) заняттях, і формування навичок автономного навчання. Форма підсумкового контролю – залік.

Мета та завдання самостійної роботи

Мета самостійної роботи: сформувати навички самостійного художнього перекладу, його редагування та критики.

Завдання самостійної роботи:

– набути досвіду перекладу прози й поезії;
– навчитися відтворювати ідіостиль і образність;
– опанувати критику перекладу;
– підготувати ІНДЗ і підготуватися до модульного контролю та заліку.

Результати навчання. Самостійна робота спрямована на формування компетентностей і досягнення програмних результатів навчання, визначених у силабусі дисципліни: ЗК 2, ЗК 6, ЗК 12, СК 2, СК 6, СК 8, ПРН 6, ПРН 8, ПРН 10, ПРН 14.

Організація самостійної роботи

Самостійна робота виконується в позааудиторний час відповідно до тематичного плану дисципліни. Рекомендовано опрацьовувати матеріал систематично, напередодні відповідного практичного (семінарського) заняття, у такій послідовності: 1) ознайомитися з конспектом лекції та рекомендованими джерелами; 2) відповісти на питання для самоперевірки; 3) виконати практичні завдання до теми; 4) оформити результати у визначеній формі та подати їх викладачеві у встановлений термін (в аудиторії або через систему електронного навчання Moodle).

Консультації щодо виконання самостійної роботи надаються викладачем відповідно до графіка консультацій кафедри, а також дистанційно (e-mail, платформа Microsoft Teams, Moodle).

Розподіл самостійної роботи за темами

Тема	Зміст самостійної роботи	Год.	Форма контролю
Тема 1	Порівняльний аналіз двох перекладів фрагмента прози.	10	Аналітична записка
Тема 2	Переклад фрагмента прози з коментарем щодо відтворення ідіостилю.	11	Переклад з коментарем
Тема 3	Переклад вірша з коментарем щодо ритму й рими.	11	Переклад з коментарем
Тема 4	Переклад фрагмента з грою слів і гумором.	10	Переклад з коментарем
Тема 5	Переклад діалогу з діалектними та соціолектними елементами.	11	Письмовий переклад
Тема 6	Переклад фрагмента дитячої або молодіжної літератури.	11	Письмовий переклад
Тема 7	Огляд сучасних українських перекладів англомовної прози.	11	Огляд

Тема 8	Рецензія на опублікований переклад; оформлення та подання ІНДЗ.	11	Рецензія, захист ІНДЗ
Разом		**86**	

Завдання для самостійної роботи за темами

Змістовий модуль 1. Теоретичні засади художнього перекладу

Тема 1. Художній дискурс як об'єкт перекладу; естетична функція; стратегії художнього перекладу. (10 год.)

Питання для самоперевірки:

– Що таке художній дискурс?

– Чим художній переклад відрізняється від фахового?

– Які стратегії художнього перекладу?

– Що таке естетична функція?

Практичні завдання:

– Виконайте порівняльний аналіз двох перекладів фрагмента прози.

– Визначте стратегії перекладачів.

Рекомендовані джерела: основна література 1, 2.

Тема 2. Ідіостиль автора та його відтворення; наративна перспектива. (11 год.)

Питання для самоперевірки:

– Що таке ідіостиль?

– Як відтворити наративну перспективу?

– Які засоби формують стиль автора?

– Як уникнути «згладжування» стилю?

Практичні завдання:

– Перекладіть фрагмент прози з коментарем.

– Опишіть ідіостиль автора.

Рекомендовані джерела: основна література 2, 4.

Тема 3. Образність, ритм і звукопис у прозі та поезії; переклад віршованих текстів. (11 год.)

Питання для самоперевірки:

– Як перекладати ритм?

– Що важливіше в поезії – форма чи зміст?

– Як відтворити риму?

– Що таке звукопис?

Практичні завдання:

– Перекладіть вірш з коментарем.

– Порівняйте два переклади одного вірша.

Рекомендовані джерела: основна література 1, 2.

Тема 4. Культурно марковані елементи, гумор і гра слів у художньому перекладі. (10 год.)

Питання для самоперевірки:

– Як перекладати гру слів?

– Які способи передачі гумору?

– Що таке культурно марковані елементи?

– Коли допустима компенсація?

Практичні завдання:

– Перекладіть фрагмент із грою слів.

– Прокоментуйте рішення.

Рекомендовані джерела: основна література 2; додаткова 3.

Змістовий модуль 2. Практика художнього перекладу

Тема 5. Переклад мовлення персонажів: діалекти, соціолекти, неформальна мова. (11 год.)

Питання для самоперевірки:

– Як перекладати діалекти?
– Що таке соціолект?
– Як передати неформальну мову?
– Які ризики «одомашнення» мовлення персонажів?

Практичні завдання:

– Перекладіть діалог з діалектними елементами.
– Обґрунтуйте стратегію.

Рекомендовані джерела: основна література 1, 2.

Тема 6. Переклад сучасної прози та літератури для дітей і молоді. (11 год.)

Питання для самоперевірки:

– Які особливості перекладу сучасної прози?
– Які особливості літератури для дітей?
– Як перекладати імена персонажів?
– Як враховувати вікову аудиторію?

Практичні завдання:

– Перекладіть фрагмент дитячої або молодіжної літератури.
– Проаналізуйте переклад імен.

Рекомендовані джерела: основна література 5; додаткова 2.

Тема 7. Український художній переклад: традиції, школи, сучасні видавничі практики. (11 год.)

Питання для самоперевірки:

– Які традиції українського художнього перекладу?
– Хто з українських перекладачів зробив найбільший внесок?
– Які сучасні видавництва перекладної літератури?
– Як змінилися видавничі практики?

Практичні завдання:

– Підготуйте огляд сучасних українських перекладів.
– Підготуйте коротку доповідь про видатного перекладача.

Рекомендовані джерела: основна література 5; додаткова 4.

Тема 8. Редагування та критика художнього перекладу; цифрові інструменти в літературному перекладі. (11 год.)

Питання для самоперевірки:

– Що таке критика перекладу?
– Які критерії оцінки художнього перекладу?
– Як цифрові інструменти допомагають літературному перекладачеві?
– Які обмеження машинного перекладу художніх текстів?

Практичні завдання:

– Напишіть рецензію на опублікований переклад.
– Оформіть і підготуйте до захисту ІНДЗ.

Рекомендовані джерела: основна література 3; додаткова 1.

Індивідуальне науково-дослідне завдання

Зміст ІНДЗ. портфоліо художнього перекладача: 1) переклад оповідання або фрагмента роману (не менше 8000 знаків); 2) переклад двох віршів; 3) перекладацький коментар; 4) рецензія на опублікований переклад; 5) рефлексивний коментар.

Етапи виконання ІНДЗ:

– вибір теми (напряму) ІНДЗ та погодження її з викладачем упродовж перших двох тижнів семестру;
– добір і опрацювання джерел та фактичного матеріалу;
– виконання завдань ІНДЗ відповідно до визначеної структури;
– самоперевірка й редагування, перевірка на дотримання академічної доброчесності;
– подання ІНДЗ викладачеві не пізніше ніж за два тижні до завершення семестру;
– публічний захист ІНДЗ (презентація 5–7 хв. і відповіді на запитання).

Критерії оцінювання ІНДЗ (до 20 балів). Оцінюються: повнота та якість виконання всіх складників завдання; коректність використання фахової термінології; обґрунтованість рішень і висновків; самостійність виконання; дотримання академічної доброчесності; якість публічного захисту та відповідей на запитання.

Вимоги до оформлення письмових робіт

– текстовий редактор Microsoft Word, шрифт Times New Roman, кегль 14, міжрядковий інтервал 1,5, поля: ліве – 30 мм, праве – 10 мм, верхнє та нижнє – 20 мм;

– титульна сторінка містить назву Академії, кафедри, дисципліни, вид і тему роботи, ПІБ здобувача та викладача;

– посилання на використані джерела оформлюються відповідно до ДСТУ 8302:2015 або стилю APA 7 (за вимогою викладача);

– тексти іноземною мовою подаються з дотриманням норм відповідної мови; переклади – у двоколонковому форматі (оригінал – переклад), якщо інше не визначено завданням;

– використання цифрових інструментів і штучного інтелекту декларується в кінці роботи.

Форми контролю та критерії оцінювання самостійної роботи

Результати самостійної роботи перевіряються під час практичних (семінарських) занять, модульних контрольних робіт, захисту ІНДЗ та під час підсумкового контролю. Бали за самостійну роботу враховуються в межах оцінки за роботу на лекційних і практичних (семінарських) заняттях і самостійну роботу (до 50 балів за семестр).

Критерії оцінювання завдань самостійної роботи:

– «відмінно» – завдання виконано повністю, самостійно, у встановлений термін, без помилок або з поодинокими неточностями; висновки обґрунтовані, використано рекомендовані та додаткові джерела;

– «добре» – завдання виконано повністю з незначними помилками, що не впливають на загальний результат; висновки загалом обґрунтовані;

– «задовільно» – завдання виконано частково або з суттєвими помилками; аргументація поверхова;

– «незадовільно» – завдання не виконано, виконано несамостійно або з грубими помилками.

Завдання, подані з порушенням терміну без поважних причин, можуть оцінюватися зі зниженням балів. Завдання, виконані з порушенням академічної доброчесності, не зараховуються.

Рекомендовані джерела інформації

Основна література

1. The Translation Studies Reader / ed. by L. Venuti. 4th ed. London ; New York : Routledge, 2021.

2. Munday J., Pinto S. R., Blakesley J. Introducing Translation Studies: Theories and Applications. 5th ed. London ; New York : Routledge, 2022.

3. Computer-Assisted Literary Translation / ed. by A. Rothwell, A. Way, R. Youdale. London ; New York : Routledge, 2024.

4. Bennett A., Royle N. An Introduction to Literature, Criticism and Theory. 6th ed. London ; New York : Routledge, 2023.

5. Кочмар Д. А., Оверчук О. В. Сучасна література англомовних країн : навч. посібник. Рівне : МЕГУ, 2023. 148 с.

Додаткова література

1. Eagleton T. Critical Revolutionaries: Five Critics Who Changed the Way We Read. New Haven ; London : Yale University Press, 2022.

2. The Cambridge Companion to Twenty-First Century American Fiction / ed. by J. L. Miller. Cambridge : Cambridge University Press, 2021.

3. Pym A. Exploring Translation Theories. 3rd ed. London ; New York : Routledge, 2023.

4. Теорія та критика сучасної англомовної літератури та кіно : навч.-метод. посібник / уклад.: Л. С. Добровольська, Т. П. Мироненко. Миколаїв, 2023. 178 с.

Інформаційні ресурси в Інтернеті

1. Офіційний сайт МАУП. URL: http://maup.com.ua
2. Project Gutenberg. URL: https://www.gutenberg.org
3. The Literary Encyclopedia. URL: https://www.litencyc.com
4. The Booker Prizes. URL: https://thebookerprizes.com
5. Cambridge Dictionary. URL: https://dictionary.cambridge.org
6. Словники України онлайн. URL: https://lcorp.ulif.org.ua/dictua/

Розробник (-и) методичних рекомендацій:
Романенко К.М., Кандидат економічних наук, доцент, доцент кафедри
_____
(П.І.Б., науковий ступінь, вчене звання, посада на кафедрі, підпис)
Викладач:
Романенко К.М., Кандидат економічних наук, доцент, доцент кафедри
_____
(П.І.Б., науковий ступінь, вчене звання, посада на кафедрі, підпис)

Методичні рекомендації розглянуто на засіданні кафедри іноземної філології та перекладу.
Протокол від «27» серпня 2025 р. № 1